

УДК 811.161.2'243:37.091.3

Дегтярьова Т. О., Коньок О. П., Скварча О. М.

ТЕСТИ ЯК ЗАСІБ КОНТРОЛЮ ЯКОСТІ ЗАСВОЄННЯ ЗНАТЬ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ

У статті проаналізовано тести як ефективний засіб контролю в навчанні української мови як іноземної. Тест – найвідоміший і науково обґрунтований метод педагогічних вимірювань, оскільки містить численні еквіваленти рівня знань, навичок і вмінь студентів. Найбільш значущими й істотними характеристиками якості тесту є його валідність і надійність. Тест передбачає наявність не тільки якісних характеристик, що дозволяють застосовувати його на практиці, а й еталона для порівняння. Тесту властива жорстка регламентація процедури тестування, оцінки ж результатів незалежні від особистих суджень тих, хто їх перевіряє. Результати тестування обов'язково статистично обробляються.

Форми тестових завдань з української мови як іноземної різні й перевіряють специфічні види навичок і вмінь. Логічно доповнюючи традиційні методи педагогічного контролю, тестування дозволяє здійснити плавний перехід від суб'єктивних і значною мірою інтуїтивних оцінок до об'єктивно обґрунтованих методів оцінки результатів навчання.

Ключові слова: тест, клоуз-тест, валідність, надійність, комунікативна компетенція, навички, вміння.

Останнім часом у навчанні української мови як іноземної значного поширення набув метод тестування.

Проблемі розроблення різних видів тестів та їх застосування в процесі навчання нерідкої мови присвячені роботи багатьох вітчизняних та зарубіжних учених (В. С. Аванесова, Т. М. Балихіної, Джона Равена, В. О. Кокотти, С. Ю. Ніколаєвої, Ю. І. Пассова, О. П. Петрашук, С. О. Хавроніної, М. П. Челишкрової та ін.).

Мета статті – висвітлити особливості тестового методу як засобу контролю в навчанні української мови як іноземної (далі – УЯІ) та особливості його застосування.

Процес навчання УЯІ передбачає наявність двох обов'язкових компонентів – формування комунікативної компетенції та контрольної діагностики рівня її сформованості. Формування комунікативної компетенції здійснюється на заняттях з української мови як іноземної протягом усього процесу навчання, тоді як контроль здійснюється у спеціально відведений час. Цим пояснюється необхідність чіткої організації та продуктивності контролю, щоб у максимально короткий час якісно й об'єктивно оцінити всіх слухачів.

Теоретик і прихильник методу тестів В. С. Аванесов вважає, що перевагою тестового методу є можливість педагогічного вимірювання. Під вимірюванням він розуміє процедуру кількісного зіставлення можливостей того, хто тестується, з певним еталоном, що береться за одиницю вимірювання.

Саме тест вважається найбільш відомим і науково обґрунтованим методом педагогічних вимірювань, оскільки містить численні еквіваленти рівня знань, навичок та вмінь студентів [1, с. 12]. Термін “тест” означає випробування, експеримент, перевірку, пробу, тому тестове завдання повинно мати певні ознаки. Воно має бути ретельно підготовленим відповідно до розроблених правил.

Тест передбачає попередню експериментальну перевірку й процедуру його поліпшення. Його характеризує наявність не тільки якісних характеристик, що дозволяють застосовувати тест на практиці, а й еталона для порівняння. Обов'язковою є жорстка регламентація процедури тестування, а оцінки результатів мають бути незалежними від особистих суджень тих, хто перевіряє тест. Результати тестування обов'язково статистично обробляються.

Дослідники розрізняють групи тестів за метою застосування, за виглядом здійснюваного контролю, за об'єктом контролю, за характером контрольованої діяльності, за формою і способом оформлення відповіді [2, с. 14].

До найбільш значущих та істотних характеристик якості тесту з української мови як іноземної належить його валідність, яка залежить від якості й кількості завдань, ступеня повноти й глибини охоплення аспектного та тематичного змісту навчальної дисципліни в завданнях тесту, збалансованого розподілу завдань за складністю, методу відбору завдань до тесту із загального банку даних, інтерпретації тестових результатів. Валідність є показником відповідності та придатності тестових матеріалів меті тестування [5, с. 101].

Надійність – другий важливий показник якості тесту, що відображає об'єктивність і точність педагогічного вимірювання, а тому й стабільність результатів тестування. Надійним вважається тест, що дає стійкі результати в будь-який час і за будь-яких умов його проведення будь-якими особами, які здійснюють контроль. Зауважимо, що надійним може бути тільки валідний тест.

Викладачеві, який розробляє тест, потрібно пам'ятати про деякі фактори, що негативно впливають на надійність тесту. Необхідно уникати малої кількості завдань, адже чим повніше обсяг питань, що перевіряються, тим надійнішим є тест.

Найбільш надійним вважається тест, який вимагає виконання однакових мовленнєвих операцій, тому потрібно обмежити різноманітність матеріалу в завданні. Часу на виконання тестового завдання має бути достатньо. Необхідно ретельно продумувати й коректно формулювати завдання, щоб уникнути нерозуміння їх тими, хто тестується [7, с. 319].

Угадування правильних відповідей, невміння виконувати тести, цікавість, мотивація, умови проведення тесту також є показниками ненадійності тесту. Розподіл кількості завдань за складністю має бути рівномірним, тому недоцільно вмещувати в тест занадто важкі або дуже легкі завдання.

Будь-який тест можна перевірити на надійність, наприклад, методом паралельних форм, коли створюється аналогічний варіант уже проведеного тесту, що дає можливість перевірити правильність і оптимальність відбору завдань на основі типового тесту. Можна використати також ретестовий метод, який передбачає повторне тестування та порівняння результатів, що показали учні під час виконання одного й того ж тесту в різний час. Чим нижчі показники, тим більш чутливим є результат до умов тестування, до змін стану того, кого тестують [6, с. 125].

Доступність інструкцій і змісту тесту для тих, хто тестується, відносна простота організації тестування, перевірки, підрахунку результатів і підбиття підсумків свідчать про практичність (технологічність) тесту. Можливість тесту дати максимум достовірної інформації про виконавців завдання за мінімальних витрат часу і зусиль на складання, проведення, перевірку та обробку тесту свідчать про економічність тесту.

Тестування як одна з форм контролю характеризується багатофункціональністю, причому основні функції тестування – це функції навчання і контролю. У диференціації знань, умінь, розмежуванні знань, умінь і незнання під час використання завдань у тестовій формі реалізується навчальна функція тестів. Тестовий контроль має синтезувати раніше засвоєний матеріал і набуті вміння, забезпечити їх повторення й закріплення. Виконання тестових завдань у навчальному процесі має стимулювати студентів до успішного оволодіння українською мовою [7, с. 79].

Оцінювальна функція характеризує якість навчальної діяльності, ступінь активності учнів, інтерес до української мови, тому належить не тільки до процесу навчальної діяльності, а й до результатів навчання.

Організаційно-управлінська функція не тільки коригує дії учнів, а й вносить зміни до структури й змісту навчального процесу, коригує навчальні плани. Ю. І. Пассов пише, що “контроль має стати засобом управління процесом іншомовної освіти”, тому вважає цю функцію головною, стверджуючи, що тести можуть бути засобом самоконтролю й активізувати розумові операції, розвивати пам’ять, увагу [4, с. 102].

Форми тестових завдань з української мови як іноземної різні й перевіряють специфічні види навичок і умінь. Форма тесту та її вибір співвідносяться з основним методом і принципами навчання УЯЙ й визначаються метою тестування та змістом. Правильно обрана форма є засобом ефективної організації змісту тесту [7, с. 112].

Розглянемо форми тестових завдань. Завдання закритої форми, або тести множинного вибору, передбачають вибір однієї найбільш правильної або кількох правильних відповідей. Наприклад, тести множинного вибору орієнтовані на вибір учнем, який тестується, правильної відповіді з кількох запропонованих варіантів.

Субтест “Лексика і граматики”.

Завдання 1. Виберіть правильний варіант відповіді.

1. На підготовчому відділенні ... студенти з різних країн.
а) вчать; б) вивчають; в) вчаться.
2. Салех дуже добре ... у футбол.
а) займається; б) вивчає; в) грає.
3. Мені ... класична музика.
а) люблю; б) подобається; в) захоплююсь.
4. ... немає квитка на концерт?
а) хто; б) кого; в) у кого.

Субтест “Читання”.

Завдання 2. Прочитайте оголошення. Що ви повинні зробити, якщо правильно зрозуміли його?

1. Субота і неділя – вихідні дні. Студенти повинні ходити на заняття в університет ...
а) у вихідні; б) шість разів на тиждень; в) з понеділка по п'ятницю.

Завдання 3. Прочитайте фразу і знайдіть ту, яка є наступною.

Навчання в інституті закінчилося.

- а) Кожного дня студенти ходять на заняття.
- б) Почалися канікули.
- в) Студенти вчаться в різних кабінетах.

Субтест “Аудіювання”.

Завдання 4. Прослухайте фрази і виберіть синонімічні.

1. У четвер у нас будуть заняття з української мови.
а) У суботу ми будемо вивчати українську мову.
б) У четвер у нас будуть заняття з англійської мови.
в) Ми в четвер будемо вивчати українську мову.
2. Ви хочете завтра піти на конференцію?
а) Ви часто ходите на конференції?
б) Ви підете завтра на конференцію?
в) Ви любите ходити на конференції?

Тест на доповнення із відповіддю, що вільно конструюється і передбачає підстановку пропущеного слова, словоформи, словосполучення, фрази, може бути такої форми.

Субтест “Лексика і граматики”.

Завдання 5. Відновіть текст. Впишіть у потрібній формі дієслова, відповідні за змістом.

У суботу ми з друзями були в кінотеатрі “Дружба”. Ми ... фільм “Титанік”, який давно ... подивитися. Він ... три години. Фільм ... пізно. Коли ми ... з кінотеатру, була десята година вечора.

Дієслова: хотіти, тривати, дивитися, закінчитися, вийти.

Субтест “Письмо”.

Завдання 6. Ви хочете листуватися з людиною, яка говорить українською. Напишіть їй листа і розкажіть про себе: Як вас звати? Скільки вам років? Де ви живете зараз? Яка у вас родина? Хто ваші батьки? Скільки у вас братів і сестер? Ви навчаєтесь чи працюєте? Де? Що ви любите робити у вільний час, ваші інтереси/хобі?

Субтест “Мовлення”.

Завдання 7. Ознайомтеся з описом ситуації. Складіть діалог.

1. Ви не виконали домашнє завдання. Що ви скажете, якщо викладач питає, чому у вас немає домашнього завдання?

2. Ваш друг їздив на екскурсію у Київ. Ви зустрілися з ним після поїздки. Дізнайтеся, де він був, що бачив, чи сподобалася йому екскурсія.

Тест на встановлення відповідності спрямований на вибір двох і більше множин [7, 190]. Наприклад:

Завдання 8. Встановіть відповідність. Закінчіть речення, вибравши правильний варіант із правого стовпчика.

1. Максим гуляє з дівчиною, ...	а) які вивчають українську.
2. Викладач чекає на студента, ...	б) якій він пообіцяв показати місто.
3. Микола розмовляв з другом, ...	в) якому потрібна консультація.
4. Я дав свій словник друзям, ...	г) який приїхав з Нігерії.

Завдання 9. Встановіть відповідність. Закінчіть речення,

1. У нього не було ні часу, ні грошей, щоб здійснити свої ...	а) приклади.
2. В наш час природа часто загадує нам ...	б) задуми.
3. Брат дуже любить вирішувати важкі алгебраїчні ...	в) завдання.
4. Студенти добре виконали всі ...	г) загадки.

Тест на встановлення правильної послідовності перевіряє якість виконання мовленнєво-розумових дій, встановлення логіки розгортання подій. Наприклад:

Завдання 10. Подайте слова в правильній послідовності.

- Студенти, викладачів, уважно, слухають.
- Не приїхала, моя, ще, сестра, з Києва.
- Живу, я, великій, у, європейській, країні, Україні.
- На, факультетах, різних, навчаються, іноземні, студенти.

Загальновідомо, що мовленнєва діяльність є тристороннім процесом, оскільки має лексичний, граматичний і фонетичний складники. Тому під час тестування контролюються мовленнєві навички та вміння, комунікативна компетенція як засоби оволодіння іноземною мовою [5, с. 65].

Під час тестування слуховимовних навичок важливо оцінити артикуляційні навички (акцент), просодичні (темп мовлення, ритм, акцентуацію, хезитацію), ступінь впливу помилок на комунікацію.

Тестування лексичних навичок передбачає перевірку розуміння слова та особливостей його сполучуваності в мовленні, правильне вживання (словотвір і слововживання) його залежно від теми та ситуації спілкування. Важливим є також обсяг продуктивного й рецептивного словника студента, якого тестують.

Тестування граматичних навичок враховує те, що граматична навичка становить собою “синтезовану” (Ю. І. Пассов) дію, що складається з вибору моделі й оформлення її відповідно до норм мовлення, з одного боку, а також розуміння моделі та її контекстуальних особливостей у мовленні – з іншого [4, с. 41].

Під час тестування з української мови перевірка навичок читання здійснюється переважно за допомогою комунікативно-мовленнєвих тестів. Оцінювання комунікативної компетенції в читанні повинно орієнтуватися не тільки на тактику читання та рівні розуміння, а й на уявлення про комунікативну компетенцію як складний феномен, що охоплює різноманітні компетенції.

Ті, хто тестується, повинні не тільки розуміти поодинокі факти, а й уміти встановлювати зв'язки між ними, об'єднувати їх у смислове ціле та інтерпретувати. Саме тому в навчанні й у системі оцінювання необхідно передбачати перевірку правильності виконання операцій уподібнення, розчленування, порівняння, розрізнення, об'єднання, перетворення, звуження, розширення [6, с. 129].

Окреме місце з-поміж усіх видів тестових завдань посідають клоуз-тести. У методичній літературі їх визначають як тести-відновлення або тести-доповнення. Цей вид тестів розробив і запропонував американський учений Тейлор, щоб визначити рівень складності й розуміння того чи іншого тексту. Особливістю клоуз-тестів є те, що описана в них ситуація подана у вигляді зв'язного тексту (діалогу або монологу). Текст має бути закінченим за змістом, містити логічно обґрунтований виклад фактів або подій, у якому пропущені слова досить легко відновлюються за контекстом.

У клоуз-тесті припускається фіксований пропуск слів, або цілеспрямована вибірка (fixed-ratio method). Також може використовуватися нефіксований пропуск слів (variable-ratio method), якщо він здійснюється залежно від обраного критерію, а не від порядкового номера слова (опускаються слова з найбільшим інфор-

маційним навантаженням, самостійні або службові – випадкова вибірка). Наведемо приклади діалогічних та монологічних клоуз-тестів із фіксованим і нефіксованим пропуском слів.

Завдання 1. Вставте пропущені дієслова.

- Амине, ти ... в Україні?
- Так, я ... в Україні.
- А де ... твої друзі?
- Вони ... у різних країнах.

- Емрах, ти раніше ... у Турції?
- Так, раніше я ... в Турції.
- А де ... Султан і Алі?
- Вони ... в Лівії.

Завдання 2. Прочитайте текст. Напишіть пропущені слова.

Мене ... Богдан. Я ... і живу в Україні в мальовничому ... Полтаві. Я вчуся в ... на ... факультеті. Мої друзі живуть у ... країнах світу. Я хочу ... про Україну.

Україна – велика ... країна. Вона ... в центрі Європи на ... Євразія. Столиця України – місто ... . Це велике ... місто. Тут працює ... , парламент і ... країни. Київ – політичний, ... і культурний центр України.

Наскільки успішним буде виконання такого тесту, залежить від того, як швидко тестований зможе зрозуміти текст і відновити зв'язок між описаними в ньому подіями або персонажами. Це залежить від рівня володіння лексикою мови, що вивчається, ступеня розвиненості мовної здогадки і рівня адекватності розуміння тексту, у якому описано різні ситуації.

Не менш складним в оцінці є процес усної та письмової комунікації. У такі тестові завдання закладається перевірка вмінь самостійно продукувати зв'язні, логічні висловлювання відповідно до запропонованої теми і комунікативних завдань, будувати монолог репродуктивного характеру на основі прочитаного або прослуханого тексту, передавати зміст тексту і висловлювати власне ставлення до фактів, що викладаються в ньому, до героїв, їхніх учинків тощо.

Висновки. Як бачимо, тестування є значним кроком на шляху розвитку методики контролю засвоєння іноземними студентами навчального матеріалу. Логічно доповнюючи традиційні методи педагогічного контролю, тестування дозволяє здійснити плавний перехід від суб'єктивних і певною мірою інтуїтивних оцінок до об'єктивно обґрунтованих методів оцінки результатів навчання.

Результати дослідження можуть бути використані викладачами української мови як іноземної.

Перспективи подальших досліджень убачаємо в більш глибокому аналізі застосування різних видів тестових завдань у процесі вивчення української мови як іноземної та використання їх на практиці.

Використана література:

1. Аванесов В. С. Композиция тестовых заданий. Москва : Адепт, 1998. 203 с.
2. Аванесов В. С. Форма тестовых заданий : учебное пособие для преподавателей. Москва : Центр тестирования, 2005. 156 с.
3. Бальшихина Т. М. Основы теории тестов и практика тестирования (в аспекте русского языка как иностранного). Москва : Русский язык, 2006. 241 с.
4. Пассов Е. И. Программа-концепция коммуникативного иноязычного образования. Развитие индивидуальности в диалоге культур. Москва : Просвещение, 2000. 161 с.
5. Равен Дж. Педагогическое тестирование: проблемы, заблуждение, перспективы. Москва : Когито-Центр, 1999. 144 с.
6. Хавронина С. А., Бальшихина Т. М. Инновационный учебно-методический комплекс “Русский язык как иностранный”. Москва : РУДН, 2008. 198 с.
7. Чельшкова М. П. Теория и практика конструирования педагогических тестов. Москва : Логос, 2002. 432 с.

References:

1. Avanesov V. S. Kompozitsiya testovykh zadaniy [Testing Tasks Composition]. Moskva : Adept, 1998. 203 s. [in Russian].
2. Avanesov V. S. Forma testovykh zadaniy. Uchebnoe posobie dlya prepodavateley [Testing Tasks Form. Teaching Guide]. Moscow: Tsentr testirovaniya, 2005. 156 s. [in Russian].
3. Balyihina T. M. Osnovy teorii testov i praktika testirovaniya (v aspekte russkogo yazyka kak inostrannogo) [Basic Theory and Practice of Testing (in the Aspect of Russian as a Foreign Language)]. Moskva : Russkiy yazyk, 2006. 241 s. [in Russian].
4. Passov E. I. Programma-kontseptsiya kommunikativnogo inoyazychnogo obrazovaniya. “Razvitie individualnosti v dialoge kultur” [Concept Program of Communicational Education on a Foreign Language. “Individuality Development within the Cultures Dialogue”]. Moskva : Prosveschenie, 2000. 161 s. [in Russian].
5. Raven Dzh. Pedagogicheskoe testirovanie: problemy, zabluzhdenie, perspektivy [The Tragic Illusion: Educational Testing]. Moskva : Kogito-Tsentr, 1999. 144 s. [in Russian].
6. Havronina S. A., Balyihina T. M. Innovatsionnyiy uchebno-metodicheskiy kompleks “Russkiy yazyk kak inostrannyiy” [Innovative Academic Complex “Russian as a Foreign Language”]. Moskva : RUDN, 2008. 198 s. [in Russian].
7. Chelyshkova M. P. Teoriya i praktika konstruirovaniya pedagogicheskikh testov. [Theory and Practice of Pedagogical Tests Creation] Moskva : Logos, 2002. 432 s. [in Russian].

Дегтярева Т. О., Конек О. П., Скварча О. Н. Тесты как средство контроля качества усвоения учебного материала на уроках украинского языка как иностранного

В статье проанализированы тесты как эффективное средство контроля в обучении украинскому языку как иностранному. Тест – самый известный и научно обоснованный метод педагогических измерений, поскольку предъявляет многочисленные эквиваленты уровня знаний, навыков и умений студентов. Наиболее значимые и существенные характеристики качества теста – это его валидность и надежность. Тест предусматривает не только наличие каче-

ственных характеристик, что позволяют применять его на практике, но и наличие эталона для сравнения. Для теста присуща строгая регламентация процедуры тестирования, а оценки результатов независимы от личных суждений тех, кто их проверяет. Результаты тестирования обязательно статистически обрабатываются.

Формы тестовых заданий по украинскому языку как иностранному разные и проверяют специфические виды навыков и умений. Логично дополняя традиционные методы педагогического контроля, тестирование позволяет осуществить плавный переход от субъективных и во многом интуитивных оценок к объективно обоснованным методам оценки результатов обучения.

Ключевые слова: тест, клоуз-тест, валидность, надежность, коммуникативная компетенция, навыки, умения.

Degtyaryova T. O., Konyok O. P., Skvarcha O. M. Tests as the means of evaluating the quality of mastering the learning material at the lessons of Ukrainian as a foreign language

The article covers analysis of tests as the effective control means when teaching Ukrainian as a foreign language. Tests are the most famous and scientifically proven method of pedagogical metrics as they provide multiple equivalents of the students' levels of knowledge, skills and abilities. The most important and significant test characteristics are its validity and liability. A test foresees not only quality indicators which allow implementing it but also a standard for reference. A test presupposes strict testing procedure rules and the results estimations are deprived of personal judgement factor. Testing results are always statistically processed.

There is a big variety of tests types in Ukrainian as a foreign language and all of them check specific skills and abilities. Logically supplementing traditional methods of pedagogical control testing allows smooth transition from subjective and deeply intuitive judgements to the objective methods of performance assessment.

Key words: est, close-test, validity, liability, communicative competence, skills, abilities.

УДК 37.013:374:796(477)"1950"/1979"

Дембровська Г. М.

РЕАЛІЗАЦІЯ ОСВІТНЬО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ПОЗАШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ СПОРТИВНОГО ПРОФІЛЮ В УКРАЇНІ (50–70-ТІ РР. ХХ СТ.)

У статті визначено основні напрями, зміст і форми спортивної роботи в загальній системі позашкільної освіти в Україні в 50–70-х рр. ХХ століття; виокремлено особливості освітньо-педагогічної діяльності з реалізації завдань фізичного виховання в позашкільних навчальних закладах загального і профільного типу; розкрито та проаналізовано стан та особливості організації навчально-виховного процесу в позашкільних закладах спортивного профілю досліджуваного періоду. Доведено, що в Україні в 50–70-х рр. ХХ століття спортивна робота посідала чільне місце в загальній системі позашкільної освіти, мета роботи якої була спрямована на виконання завдань, визначених у партійних, державних постановках і рішеннях, та базувалася на принципах єдності, безперервності, цілеспрямованості, комплексного підходу до виховання дітей та молоді. Основна роль у діяльності позашкільних закладів спортивного профілю належала спортивним гурткам і секціям, дитячим спортивним школам.

Ключові слова: фізичне виховання, фізична культура і спорт, позашкільні заклади спортивного профілю, система, розвиток, історико-педагогічні дослідження.

Провідну роль у фізичному вихованні дітей та молоді, у підготовці майбутніх спортсменів відігравали спортивні школи, які мають свою історію, традиції, перспективи розвитку. Питання роботи цих позашкільних закладів перебували у полі зору вітчизняних дослідників, учителів-практиків, тренерів, широкої спортивної громадськості, мають ґрунтовне нормативне забезпечення, яке на кожному історичному етапі розвитку вітчизняної позашкільної освіти вдосконалювалося, наповнювалося новим змістом і було спрямоване на формування гармонійно розвинутої особистості.

Досліджуваний нами період свідчить, що основним завданням позашкільних навчальних закладів спортивного профілю була допомога школі у підготовці здорових, фізично розвинених дітей та громадського фізкультурного активу для проведення масової роботи з фізичної культури і спорту в школі й піонерській організації. За нормативними документами такі заклади створювалися, зазвичай, при районних і міських відділах народної освіти, а також при радах добровільних спортивних об'єднань і діяли на основі типового положення, затвердженого Центральною радою Союзу спортивних об'єднань і організацій СРСР [3, с. 95].

Головна мета діяльності позашкільних навчальних закладів спортивного профілю полягала у вихованні в дітей та молоді потреби у здоровому способі життя, волі та спритності, фізичної загартованості, розвитку організаційних та трудових навичок, які були необхідні для успішної життєдіяльності [4, с. 24–25].

Залежно від матеріальної спортивної бази і забезпеченості викладацькими (тренерськими) кадрами у позашкільних навчальних закладах спортивного спрямування проводилася робота за одним (плавання,